

Методичні рекомендації для педагогічних працівників

щодо розвитку читацьких вмінь учнів у Запорізькій гімназії “Контакт”

1. Загальні положення

Розвиток читацьких умінь учнів є одним із пріоритетних напрямів діяльності закладу загальної середньої освіти, оскільки читання виступає основою формування ключових і предметних компетентностей, необхідних для успішного навчання, соціалізації та особистісного розвитку здобувачів освіти.

Методичні рекомендації розроблено з метою надання педагогічним працівникам практичних орієнтирів щодо організації системної, послідовної та результативної роботи з формування читацької компетентності учнів.

2. Нормативно-правове обґрунтування

Методичні рекомендації розроблено відповідно до:

- Закону України «Про освіту»;
- Закону України «Про повну загальну середню освіту»;
- Державного стандарту початкової освіти;
- Державного стандарту базової середньої освіти;
- Державного стандарту профільної середньої освіти;
- Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа»;
- Типових освітніх програм для закладів загальної середньої освіти;
- рекомендацій Міністерства освіти і науки України щодо формування читацької, мовленнєвої та ключових компетентностей здобувачів освіти.

Зазначені документи визначають читання як універсальне уміння, що забезпечує успішне опанування змісту всіх освітніх галузей і формування здатності до навчання впродовж життя.

3. Мета та завдання методичних рекомендацій

Метою методичних рекомендацій є підвищення ефективності професійної діяльності

педагогічних працівників щодо розвитку читацьких умінь учнів.

Основні завдання:

- формування стійкої мотивації до читання і позитивного ставлення до книги;
- розвиток техніки, усвідомленості та виразності читання;
- формування вмінь аналізувати, інтерпретувати й оцінювати текст;
- розвиток критичного мислення та читацької самостійності;
- збагачення словникового запасу і мовленнєвої культури учнів.

4. Основні напрями роботи з розвитку читацьких умінь

4.1. Формування мотивації до читання

Педагогічним працівникам рекомендовано добирати тексти з урахуванням вікових особливостей, рівня читацької підготовки й інтересів учнів. Доцільно використовувати інтерактивні форми роботи (дискусії, творчі завдання, проєктну діяльність), спрямовані на формування позитивного емоційного ставлення до читання.

4.2. Розвиток техніки читання

Систематична робота над правильністю, швидкістю, темпом, інтонацією й усвідомленістю читання має здійснюватися на всіх етапах навчання. Рекомендується поєднувати читання вголос і мовчки, застосовувати тренувальні вправи, поступово ускладнювати тексти.

4.3. Формування розуміння змісту тексту

У процесі роботи з текстом педагогам доцільно навчати учнів визначати тему та основну думку, виділяти ключову інформацію, прогнозувати зміст, складати план, здійснювати усний і письмовий переказ.

4.4. Розвиток критичного мислення

З метою формування критичного мислення рекомендується залучати учнів до аналізу текстів, порівняння різних джерел інформації, обґрунтування власної позиції, участі в обговореннях і дискусіях.

4.5. Збагачення словникового запасу

Робота над лексикою має бути системною. Доцільно пояснювати значення нових слів у контексті, залучати учнів до роботи зі словниками, формувати вміння свідомо використовувати нову лексику в мовленні.

4.6. Інтеграція читання в освітній процес

Рекомендується формувати читацькі вміння під час вивчення всіх навчальних предметів, використовуючи різні типи текстів: художні, науково-популярні, інформаційні, навчальні.

4.7. Використання цифрових та освітніх технологій

З метою підвищення мотивації до читання доцільно використовувати електронні ресурси, аудіокниги, мультимедійні матеріали, водночас формуючи навички безпечного та критичного читання цифрового контенту.

4.8. Індивідуальний і диференційований підхід

Педагогам рекомендовано враховувати індивідуальні особливості учнів, застосовувати диференційовані завдання, надавати підтримку учням із труднощами читання, залучати батьків до співпраці.

5. Організаційно-методичні умови реалізації рекомендацій

Ефективність розвитку читацьких умінь забезпечується за умови системності роботи, узгодженості дій педагогів, співпраці з бібліотекою закладу освіти, організації позакласних заходів, спрямованих на популяризацію читання.

6. Очікувані результати

Упровадження методичних рекомендацій сприятиме:

- підвищенню рівня читацької компетентності учнів;
- зростанню інтересу до читання;
- розвитку критичного мислення та мовленнєвих умінь;
- підвищенню якості освітніх результатів.

7. Заключні положення

Методичні рекомендації слід використовувати педагогічним працівникам у процесі планування уроків, позакласної діяльності, методичної роботи та внутрішньої системи забезпечення якості освіти закладу загальної середньої освіти.

План роботи щодо підвищення кваліфікації педагогів Запорізької гімназії “Контакт” на 2025/2026 н.р.

з методики формування читацької компетентності

1. Загальні положення

Мета: підвищення професійної компетентності педагогів у сфері формування читацької компетентності здобувачів освіти відповідно до сучасних освітніх стандартів.

Завдання:

- ознайомити педагогів із сучасними підходами до формування читацької компетентності;
- удосконалити методику роботи з текстами різних типів і жанрів;
- сформувати вміння застосовувати інтерактивні та цифрові технології читання;
- розвивати навички критичного, усвідомленого та смислового читання;
- поширити ефективний педагогічний досвід.

Термін реалізації: навчальний рік (з можливістю коригування).

Цільова аудиторія: вчителі початкових класів, учителі-словесники, педагоги інших предметів.

2. Основні напрями роботи

- теоретичні засади читацької компетентності;
- методика формування читацької компетентності на різних етапах навчання;
- робота з художніми, інформаційними та медіатекстами;
- розвиток критичного мислення через читання;
- цифрові інструменти і ресурси для розвитку читання;
- оцінювання рівня читацької компетентності учнів.

3. План заходів

№	Захід	Форма проведення	Термін	Відповідальні	Очікуваний результат
1	Сучасне розуміння читацької компетентності	Лекція, презентація	Вересень	Євко О.Г.	Усвідомлення теоретичних основ
2	Стратегії смислового читання	Практичний тренінг	Жовтень	Дудка А.О. Євко О.Г.	Опанування стратегій читання
3	Робота з різними видами текстів	Майстер-клас	Листопад	Досвідчені педагоги	Розширення методичного інструментарію
4	Формування критичного мислення читача	Семінар	Грудень	Психолог, керівники ПК	Уміння аналізувати й інтерпретувати текст
5	Використання цифрових ресурсів для читання	Вебінар	Січень	Дудка А.О. Антонік Є.Є. керівники ПК	Застосування онлайн-інструментів
6	Читацькі проекти і міжпредметні зв'язки	Круглий стіл	Лютий	Творча група	Інтеграція читання в освітній процес
7	Оцінювання читацької компетентності	Практикум	Березень	Євко О.Г. Дудка А.О.	Уміння здійснювати формувальне оцінювання
8	Презентація педагогічного досвіду	Педагогічні читання	Квітень	Педагогічні працівники	Поширення кращих практик
9	Підсумковий аналіз роботи	Анкетування, обговорення	Травень	Адміністрація	Визначення результативності

4. Очікувані результати

- підвищення рівня професійної компетентності педагогів;
 - упровадження сучасних методик читання в освітній процес;
 - зростання мотивації учнів до читання;
 - покращення результатів сформованості читацької компетентності здобувачів освіти.
-

5. Форми контролю та моніторингу

- анкетування педагогів;

- аналіз відкритих уроків;
 - самооцінювання та рефлексія;
 - узагальнення результатів навчальних досягнень учнів.
-